

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Bielsk Podlaski

z dnia.....2025 r.

GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII NA LATA 2026-2029

§ 1. WSTĘP

Problemy związane z alkoholem i narkotykami są jednymi z najtrudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w naszym kraju. Wynika to przede wszystkim z ich rozmiarów złożoności, a także z kosztów społecznych i ekonomicznych, jakie ponoszą nie tylko osoby indywidualne, ale także całe społeczeństwo. Dlatego są one przedmiotem działań zarówno administracji rządowej, jak też samorządów lokalnych, a wspierają je również organizacje pozarządowe. Działania podejmowane przez gminę na rzecz ograniczenia szkód powodowanych przez alkoholizm i narkomanię skierowane będą do wszystkich mieszkańców gminy, a nie tylko wąskiej grupy osób uzależnionych.

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2026-2029 jest dostosowany do specyfiki problemów alkoholowych i narkomanii gminy i uwzględnia lokalne możliwości realizacji pod względem prawnym, administracyjnym i ekonomicznym. Przewidziane w programie zadania realizowane będą we współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami, osobami fizycznymi i wszelkimi innymi zainteresowanymi w osiągnięciu celu, będą kontynuacją działań rozpoczętych w latach poprzednich, jak też zainicjują nowe, wynikające z pojawiających się potrzeb mieszkańców gminy.

Główne cele i strategie, które stanowią ramy działania programu w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii zostały określone przez ustawy :

- z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz Narodowy Program Zdrowia. Zgodnie z treścią ustawy samorządy gmin uzyskały kompetencje do podjęcia działań z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Gmina z racji dysponowania wiedzą o problemach swoich mieszkańców oraz dostępnych zasobach, może przedsięwziąć środki zaradcze oraz naprawcze skierowane do społeczności.

- z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, która zobowiązała jednostki samorządu terytorialnego, w tym także samorząd gminny, do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem narkomanii. Zadania te mają być realizowane przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez: działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną oraz zapobiegawczą.

Diagnoza problemu

Źródłem informacji dotyczących skali problemów alkoholowych na terenie Gminy Bielsk Podlaski są dane Komendy Powiatowej Policji, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zgodnie z tymi danymi szacuje się, że na terenie gminy jest ok. 10% osób szkodliwie spożywających alkohol wśród dorosłych.

W ubiegłych latach nie zarejestrowano osoby, która zgłosiłaby się do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim o udzielenie pomocy z powodu uzależnienia od narkomanii. Przedstawiona powyżej informacja nie świadczy jednakże o tym, że problem nie występuje na terenie Gminy Bielsk Podlaski. Możliwość zakupu dopalaczy w różnych punktach sprzedaży oraz w „sieci”, przepisy utrudniające walkę z kanałami dystrybucji tych środków powoduje, że mimo podejmowanych działań są one ogólnodostępne i nie sposób założyć, że mieszkańcy Gminy Bielsk Podlaski ich nie zażywają. Mimo statystyk, istnieje konieczność działań informacyjnych o charakterze profilaktycznym o wysokiej szkodliwości tych środków, szczególnie wśród dzieci i młodzieży oraz środowisk zagrożonych.

Cele Programu

Celem głównym Programu jest ograniczenie i zapobieganie używania przez mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych oraz związanych z tym konsekwencji, a przede wszystkim prowadzenie pracy profilaktycznej w środowisku lokalnym.

§ 2. CELE SZCZEGÓŁOWE ZWIĄZANE Z ALKOHOLIZMEM

1. **Zadanie 1.** Przeciwdziałanie wczesnej inicjacji alkoholowej wśród młodzieży.

Sposób realizacji :

- 1) dotarcie z informacją do wszystkich zainteresowanych leczeniem, gdzie mogą się zwrócić o pomoc,
- 2) współpraca z placówkami służby zdrowia w zakresie leczenia i rehabilitacji osób uzależnionych,
- 3) finansowanie kosztów wykonania opinii psychiatryczno-psychologicznej w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- 4) upowszechnienie informacji na temat placówek leczenia odwykowego,
- 5) zakup i dofinansowanie dodatkowych programów psychoterapeutycznych w placówkach leczenia odwykowego oraz poradniach dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
- 6) dofinansowanie adaptacji, remontów ośrodków i placówek leczniczych udzielających profesjonalnej pomocy terapeutycznej osobom uzależnionym z terenu Gminy Bielsk Podlaski.

2. **Zadanie 2.** Wzmocnienie działań w zakresie promocji zdrowego stylu życia i edukacji publicznej dotyczącej problematyki alkoholowej oraz przeciwdziałania zjawisku przemocy w rodzinie.

Sposób realizacji : przygotowanie dokumentacji i przyjmowanie zgłoszeń na temat osób, które w związku z nadużywaniem alkoholu powodują rozkład życia rodzinnego i używają przemocy:

- 1) wobec najbliższych – art. 24 ustawy,
- 2) przeprowadzanie rozmów profilaktyczno-ostrzegawczych, motywujących do leczenia z osobami, co do których wpłynął wniosek od rodziny, policji lub prokuratury,
- 3) przygotowanie dokumentacji i prowadzenie postępowania zmierzającego do orzeczenia przez sąd obowiązku leczenia odwykowego osób, które nie chcą podjąć leczenia odwykowego, a swoim zachowaniem powodują trwałe szkody w rodzinie,
- 4) współpraca komisji z organami policji, służby zdrowia, pomocy społecznej i sądownictwa,
- 5) udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- 6) prowadzenie edukacji społecznej wśród mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie, informowanie osób dotkniętych przemocą o możliwości uzyskania pomocy,
- 7) informowanie policji o indywidualnych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie.

3. **Zadanie 3.** Zapobieganie powstawaniu problemów związanych z nadużywaniem alkoholu oraz prowadzenie procedur zmierzających do uzyskania orzeczenia o obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Sposób realizacji :

- 1) prowadzenie działań informacyjnych i profilaktycznych wśród dzieci, młodzieży dotyczących profilaktyki uzależnień, w tym narkomanii,
- 2) podejmowanie działań o charakterze edukacyjnym przeznaczonych dla rodziców, których celem jest wspieranie abstynencji dziecka i przygotowanie go do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych,
- 3) wspieranie szkolnych i lokalnych przedsięwzięć profilaktycznych realizowanych przez młodzież oraz konkursów dot. problematyki uzależnień (alkohol, narkotyki, przemoc, agresja, nikotynizm),

- 4) udział w ogólnopolskich kampaniach edukacyjnych na temat uzależnień, zjawiska przemocy w rodzinie, przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców,
- 5) zakup oraz rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy,
- 6) organizowanie i finansowanie realizacji na terenie szkół i innych placówek oświatowo-wychowawczych i kultury, programów, spektakli, warsztatów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży,
- 7) prowadzenie autorskich programów profilaktycznych uwzględniających standardy „dobrej profilaktyki” w obszarze agresji, przeciwdziałania przemocy, profilaktyki uzależnień, współorganizowanie oraz finansowanie lokalnych imprez, festynów, konkursów i innych działań o charakterze sportowym i rozrywkowym jako alternatywy życia wolnego od alkoholu,
- 8) dofinansowanie kolonii i obozów zawierających w swym programie elementy profilaktyki uzależnień dla dzieci i młodzieży zagrożonej problemem alkoholowym,
- 9) dofinansowanie szkoleń pedagogów i nauczycieli realizujących programy profilaktyczne z zakresu uzależnień,
- 10) finansowanie szkoleń członków GKRPA podnoszących ich umiejętności i kompetencje w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w gminie,
- 11) podejmowanie działań edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych mających na celu przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.

4. Zadanie 4. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art.13¹ i art. 15 ustawy oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego:

Sposób realizacji:

- 1) kontrola punktów sprzedaży napojów alkoholowych w zakresie przestrzegania zasad i warunków korzystania z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
- 2) podejmowanie interwencji w przypadku stwierdzenia naruszenia przepisów dot. zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych określonych w ustawie.
- 3) przeciwdziałanie niedozwolonej prawem reklamie napojów alkoholowych, zwłaszcza skierowanej do nieletnich.
- 4) opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o uzyskanie zezwolenia na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych pod względem zgodności lokalizacji punktu sprzedaży zgodnie z obowiązującymi Uchwałami Rady Gminy.

5. Zadanie 5. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Sposób realizacji:

Zorganizowanie i sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z alkoholem dla pedagogów szkolnych, nauczycieli, pracowników pomocy społecznej niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi, młodzieżą, rodzicami.

6. Zadanie 6. Udzielenie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej

Sposób realizacji:

- 1) zajęcia i warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone w placówkach oświatowych w zakresie dotyczącym adaptacji społecznej członków rodzin z problemem alkoholowym oraz dotkniętych przemocą w rodzinie

- 2) udzielenie członkom rodzin osób uzależnionych od alkoholu konsultacji z zakresu sposobu i trybu uzyskania ochrony prawnej przed przemocą w rodzinie, porad terapeutycznych
- 3) realizacja działań zmierzających do integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym uzależnionych od alkoholu i członków ich rodzin organizacja różnych form aktywizacji i integracji, których celem jest poprawa jakości życia osób uzależnionych

7. Zadanie 7. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Sposób realizacji:

- 1) współpraca i wspieranie organizacji i jednostek działających na rzecz przeciwdziałania alkoholu poprzez organizację różnego rodzaju działań profilaktycznych
- 2) rozpowszechnianie wiedzy o procedurach administracyjno –prawnych kierowania osób uzależnionych na leczenie
- 3) zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla członków rodzin, w których występuje problem uzależnienia od alkoholu, poprzez współpracę z psychologiem, terapeutą

8. Zadanie 8. Wspieranie zatrudnienia socjalnego przez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej i klubów integracji społecznej

Sposób realizacji:

- 1) pomoc w organizowaniu przez Klub Seniora w Łubinie Kościelnym spotkań osób dotkniętych problemem alkoholowym w rodzinie, w celu zapobiegania nadużywaniu alkoholu i przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz promocji działań profilaktycznych przeciwko uzależnieniu i współuzależnieniu
- 2) pomoc w organizacji i wyposażeniu Centrum Aktywności Lokalnej dla dzieci i młodzieży w Widowie

§ 3. CELE SZCZEGÓŁOWE ZWIĄZANE Z NARKOMANIĄ ORAZ UZALEŻNIENIAMI BEHAVIORALNYMI

1. Cele szczegółowe:

- 1) Kształtowanie właściwych postaw wobec zjawiska narkomanii i narkotyków oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy Bielsk Podlaski.
- 2) Zmniejszenie tempa wzrostu zażywania i rozpowszechniania narkotyków i wzrostu poziomu uzależnień behawioralnych.
- 3) Ograniczenie zjawiska inicjacji narkotykowej.
- 4) Promocja zdrowego stylu życia.
- 5) Podnoszenie wiedzy mieszkańców na temat zjawiska narkomanii i innych uzależnień od różnych substancji psychoaktywnych, oraz uzależnień behawioralnych.
- 6) Wdrażanie nowoczesnych form profilaktyki kierowanej w szczególności do dzieci i młodzieży.
- 7) Zwiększenie pomocy dostępności terapeutycznej i rehabilitacyjnej, w szczególności dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
- 8) Zapobieganie powstawaniu nowych problemów związanych z używaniem narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, oraz uzależnień behawioralnych.
- 9) Zmniejszenie rozmiarów aktualnie występujących problemów związanych z uzależnieniami.

2. Zadania i sposób ich realizacji:

- 1) **Zadanie 1.** Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Sposób realizacji:

Zorganizowanie i sfinansowanie specjalistycznych szkoleń z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkotykami, uzależnieniami behawioralnymi dla nauczycieli, pedagogów szkolnych, pracowników pomocy społecznej niezbędnych do prowadzenia pracy profilaktycznej i terapeutycznej z dziećmi, młodzieżą, rodzicami.

- 2) **Zadanie 2.** Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii i uzależnień behawioralnych, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Sposób realizacji:

- a) warsztaty oraz zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży prowadzone w placówkach oświatowych,
 - b) podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania narkomanii i uzależnieniom behawioralnym (kursy, szkolenia, konferencje dla osób, które na co dzień zajmują się tą problematyką, jak i dla rodziców).
- 3) **Zadanie 3.** Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii i uzależnień behawioralnych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo - wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Sposób realizacji:

- a) dofinansowanie spotkań, prelekcji, warsztatów dotyczących profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z narkomanią i uzależnieniami behawioralnymi wśród dzieci i młodzieży,
 - b) organizowanie prelekcji dla uczniów oraz rodziców tych uczniów na podstawie programów profilaktycznych,
 - c) dofinansowywanie szkoleń i kursów specjalistycznych z zakresu tematyki narkotykowej, uzależnień behawioralnych dla kadry pedagogicznej,
 - d) upowszechnianie materiałów (książki, ulotki, filmy, plakaty) związanych z tematyką narkomanii i uzależnieniami behawioralnych,
 - e) promowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu poprzez imprezy o charakterze rozrywkowym (festyny, wycieczki krajoznawcze), sportowym itp. dla dzieci, których celem jest propagowanie zdrowego trybu życia wolnego od uzależnień
 - f) prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych w szkołach stanowiących integralny element programu profilaktycznego.
- 4) **Zadanie 4.** Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii, uzależnień behawioralnych.

Sposób realizacji :

- a) współpraca i wspieranie organizacji i jednostek działających na rzecz przeciwdziałania narkomanii i uzależnień behawioralnych poprzez organizację różnego rodzaju działań profilaktycznych,
 - b) współpraca z policją w celu prowadzenia wspólnych działań profilaktycznych m.in. poprzez kontrolę miejsc narażonych na działalność dealerów narkotykowych, głównie szkół.
- 5) **Zadanie 5.** Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

2 Sposób realizacji :

- 1) rozpowszechnianie wiedzy (plakaty, ulotki, broszury) o możliwościach i procedurze administracyjno-prawnej kierowania osób uzależnionych na leczenie,
- 2) zwiększenie dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy psychologicznej i terapeutycznej dla członków rodzin, w których występuje problem uzależnienia od narkotyków uzależnieniom behawioralnym, poprzez nawiązanie współpracy z psychologiem, terapeutą.

§ 4. Podmioty uczestniczące w realizacji Programu.

Realizatorem Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Bielsku Podlaskim przy współpracy następujących instytucji:

1. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Bielsku Podlaskim.
2. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim.
3. Szkoła Podstawowa w Augustowie.
4. Szkoła Podstawowa im. Świętego Jana Pawła II w Łubinie Kościelnym.
5. Sąd Rejonowy w Bielsku Podlaskim.
6. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim.
7. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim.
8. ANIMUS - Ośrodek Środowiskowej Opieki Psychologicznej i Psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży w Bielsku Podlaskim.
9. Organizacje pozarządowe, kościoły różnych wyznań.
10. Inne podmioty zajmujące się profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniem narkomanii.

§ 5. Adresaci Programu.

1. Dzieci i młodzież szkolna.
2. Osoby uzależnione i współuzależnione.
3. Osoby , rodziny oraz najbliższe otoczenie osób uzależnionych.
4. Grupy zawodowe zajmujące się uzależnieniami.

§ 6. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

1. Członkom GKRPA przysługuje wynagrodzenie za udział w każdym posiedzeniu komisji w wysokości 8% wynagrodzenia minimalnego uzyskanego z pracy świadczonej na podstawie stosunku pracy, a ustalonego właściwymi przepisami.

2. Podstawą wypłaty wynagrodzenia jest obecność podczas posiedzenia potwierdzona podpisem na liście obecności.

§ 7. Finansowanie pozostałych kosztów

1. Rozliczanie wyjazdów służbowych i kosztów szkolenia członków komisji.
2. Zakup materiałów i wyposażenia na potrzeby Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.